

ΕΝΟΤΗΤΑ 6^Η - ΟΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

Είναι οι λέξεις που χρησιμοποιούμε στη θέση ονομάτων ουσιαστικών ή επιθέτων (αντωνυμία : αντί + όνομα).

ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΩΝ ΑΝΤΩΝΥΜΙΩΝ

ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ	εγώ, εσύ, αυτός (δυνατοί τύποι), μου, σου, του, τον, μας , σας κλπ. (αδύνατοι τύποι) διαχωρίζουμε τους αδύνατους τύπους από τα άρθρα , καθώς οι τύποι αυτοί συνοδεύουν ρήματα, ενώ τα άρθρα ονόματα : Τον είδα χθες → αντωνυμία Συναντήσαμε τον Πέτρο το πρωί → άρθρο
ΚΤΗΤΙΚΕΣ	δικός μου, δική σου, δικό του, δικοί μας... μου, σου, του
ΑΥΤΟΠΑΘΕΙΣ	του εαυτού μου, του εαυτού σου, του εαυτού του, της ... τον εαυτό μου , σου, του, της
ΟΡΙΣΤΙΚΕΣ	ο ίδιος, η ίδια, το ίδιο μόνος μου, μόνη σου, μόνο του , μόνοι μας ...
ΔΕΙΚΤΙΚΕΣ	αυτός, αυτή, αυτό, (ε)τούτος, (ε)τούτη, (ε)τούτο εκείνος, εκείνη, εκείνο , τέτοιος, τέτοια, τέτοιο τόσος, τόση, τόσο
ΑΝΑΦΟΡΙΚΕΣ	το άκλιτο που , ο οποίος, η οποία, το οποίο όποιος, όποια, όποιο , όσος, όση, όσο οποιοσδήποτε, οσοσδήποτε, οτιδήποτε , ό,τι
ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΕΣ	το άκλιτο τι , ποιος, ποια, ποιο , πόσος, πόση, πόσο
ΑΟΡΙΣΤΕΣ	ένας, μία, ένα ,* κανένας, καμία, κανένα κάποιος, κάποια, κάποιο , μερικοί, μερικές, μερικά κάτι, κατιτί , τίποτε, τίποτα κάμποσος, κάμποση, κάμποσο, κάθε· καθένας, καθεμία, καθένα καθετί , ο, η, το δείνα ο, η, το τάδε , άλλος, άλλη, άλλο

*Προσοχή : η αόριστη αντωνυμία : ένας, μία, ένα είναι αόριστη αντωνυμία, όταν υπάρχει μόνη της : ο ένας υπαγόρευε και ο άλλος έγραφε

Το ένας, μία, ένα μπορεί επίσης να είναι αριθμητικό : πήρα ένα μόνο μήλο

Ή αόριστο άρθρο που συνοδεύει ουσιαστικό : ένα παιδί φώναξε δυνατά

Ο ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΣ ΡΟΛΟΣ

Όπως και τα ονόματα, λειτουργούν στο λόγο ως :

υποκείμενα : Κάποιοι εμφανίστηκαν τώρα.

αντικείμενα : Η Κατερίνα μού το είπε

κατηγορούμενα : Τα χρήματα είναι δικά σας

επιθετικοί προσδιορισμοί : τέτοιος άνθρωπος δεν ξανάγινε

γενικές προσδιοριστικές : Είναι διαφημιστής του εαυτού του

για να συνοδέψουν προθέσεις : Με σένα δεν κάνω παρέα

(Ν. Γραμματική Τριανταφυλλίδη, σελ. 128 – 137 ,
Γραμματική Νέας Ελλην. Γλώσσας Α, Β, Γ Γυμνασίου, σελ. 73
Συντακτικό της Ν. Ελληνικής, Α, Β, Γ Γυμνασίου σελ. 87 – 98)

ΑΣΚΗΣΗ :

Στο απόσπασμα από κείμενο που ακολουθεί να υπογραμμίσετε τις αντωνυμίες , να γράψετε το είδη τους και στη συνέχεια να επισημάνετε το συντακτικό ρόλο της καθεμιάς :

Όποιον ειδικό κι αν ρωτήσεις, όποιον καθηγητή δασολογίας, δασοπονίας, φυσικών καταστροφών, όποιον άνθρωπο που ζει σε δάσος και βιοπορίζεται από αυτό, ένα πράγμα θα σου πει: τη φωτιά ή τη σταματάς στην αρχή, τις πρώτες ώρες, στην πρώτη εστία, ή μετά περιμένεις να τελειώσει , αφού κάψει ό,τι βρει στο πέρασμά της.

α.)

β.)

γ.)

δ.)

ε.)

στ.)

ζ.)